

УДК 339.9(447:83) DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2020\(111\)03](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2020(111)03)

ДУГІНЕЦЬ Ганна

E-mail: g.duginets@knute.edu.ua
ORCID:0000-0003-3708-3666

д. е. н., доцент, завідувач кафедри світової економіки
Київського національного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна

ВІРИЧ Ірина

E-mail: irvirpal@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5351-8829

здобувач вищої освіти ступеня магістра Київського
національного торговельно-економічного університету
вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна

ПОЛІТИКА «ЕКОНОМІЧНОГО ПРОРИВУ»: ДОСВІД ЧИЛІ

Розглянуто економічний розвиток Республіки Чилі з 1970-х по сьогоднішній день і вплив на неї політики «економічного прориву» на різних етапах розвитку та різноманітних політик від соціалізму до демократії. Проаналізовано зміни експортної стратегії держави. Визначено синергетичний ефект зазначених змін унаслідок трансформації соціальної та інноваційної політики. Враховуючи чилійський досвід, встановлено, що для української економіки необхідним є розвиток наукоємних підприємств із використанням прибуткових на даний момент галузей.

Ключові слова: проривна економіка, чилійське економічне диво, «чиказькі хлопці», торговельна лібералізація, військова диктатура.

Дугинец А., Вирич И. Политика «экономического прорыва»: опыт Чили. Рассмотрено экономическое развитие Республики Чили с 1970-х по настоящее время и влияние на нее политики «экономического прорыва» на разных этапах развития и различных политик от социализма до демократии. Проанализированы изменения экспортной стратегии государства. Определен синергетический эффект указанных изменений при трансформации социальной и инновационной политики. Установлено, что, с учетом чилийского опыта, для украинской экономики необходимо развитие наукоемких предприятий именно за счет прибыльных на данный момент отраслей.

Ключевые слова: прорывная экономика, чилийское экономическое чудо, «чикагские мальчики», торговая либерализация, военная диктатура.

Постановка проблеми. Латинська Америка має свої відмінні риси, пов'язані з політичними процесами, які відбуваються всередині регіону, на що впливають історичні та культурні особливості розвитку континенту. З середини ХХ ст. і до теперішнього часу латиноамериканські держави пройшли через правління військово-диктаторських режимів, становлення оновлених демократичних систем, внутрішню боротьбу між різними представниками влади, стрімкий

економічний підйом і подальшу стагнацію. На хвилі недавніх протестів проти нерівності, що зростає в Чилі, світова спільнота вже не пам'ятає, як два десятиліття відбулося «чилійське економічне диво». За майже 40 років «проб і помилок» уряд Чилі намагався побудувати економічну систему, що найкраще пасуватиме до наявних у неї ресурсів. Накопичений у Чилі досвід становить інтерес для вивчення можливостей розвитку периферійних країн світової господарської системи. У спробах вийти із затяжної кризи в Чилі апробовано широкий спектр від соціалістичних до неоліберальних економічних заходів. Розробка та здійснення структурних реформ і стабілізаційних програм – одна з центральних проблем сучасної економічної теорії та практики, дослідження яких є сьогодні актуальним в умовах формування довгострокової стратегії розвитку нашої держави.

За останні десятиліття економічний розвиток України відзначено як нестійкий, тому забезпечення стабільності та сталості зростання набуває важливого для країни значення. Враховуючи це, дослідження особливостей реалізації в Чилі політики «економічного прориву» є актуальним для обґрунтування необхідності переходу на принципи сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічною основою дослідження стали доробки вчених-економістів, істориків і політологів. Широке коло іноземних учених присвятили свої праці ідентифікації питань економічного розвитку на прикладі економічного прориву в Чилі. Так, Дж. М. Ахумада (*J. M. Ahumada*) доводить той факт, що модель інтеграції та периферійного зростання в Чилі є яскравим прикладом загального процесу, що відбувається в Латинській Америці [1]. Отже, ідентифікація особливостей економічного розвитку держави стає важливим показником для розуміння Латинської Америки XXI ст. Цікавим також є дослідження Д. Басу та В. Мірошник (*D. Basu, V. Miroshnik*) [2], в якому проаналізовано структурну революцію в Чилі з огляду її соціальних та економічних наслідків. Проте не всі автори підтримують ідею «економічного прориву» Чилі. Наприклад, А. Лебдіоу (*A. Lebdioui*) після ознайомлення з досвідом диверсифікації експорту в країні спростовує цю тезу [3]. Аналізуючи динаміку, що лежить в основі появи нових секторів у структурі експорту Чилі з 1960-х років, науковець зупиняється на ролі промислової політики в процесі накопичення потенціалу, що є основою для формування нових галузей. Перш за все, державні інститути необхідні для подолання ринкових збоїв, що перешкоджають їхній появі. Зокрема уряд повинен відігравати ключову роль каталізатора накопичення людського капіталу як венчурного капіталіста в просуванні торгівлі та забезпеченні репутації «національного» сектору шляхом регулювання й контролю якості.

У світовій науці також є міждисциплінарні дослідження зазначеної проблеми. Г. Сото (*G. Soto*) розглядає економічні реформи,

проведені чилійською цивільно-військовою диктатурою в період 1973–1990 рр., з історичного погляду [4]. Дійсно режим застосував деякі з найраніших і масштабних неоліберальних реформ у Латинській Америці, тож з середини 1980-х років ці реформи обумовили швидке зростання, хоча й призвели до економічної нерівності в державі. Отже, автор пропонує розглядати реформи в контексті ідеологічної поляризації «холодної війни», яка поєднувала, з одного боку, внутрішній конфлікт з принципами вільного ринку, та втручання держави, з іншого.

Дослідженню досвіду Чилі та можливостям його впровадження в різних сферах економіки України також приділили увагу й вітчизняні вчені. Так, О. Бельська ідентифікувала чилійський досвід як впровадження та вдосконалення «системи оцінки та контролю управління» [5]. Отримані результати в галузі впровадження системи оцінки та контролю витрат бюджетних коштів мають значну користь для України, оскільки перехід до нової системи господарювання в обох державах не мав історичного підґрунтя, на відміну від країн Західної Європи, Північної Америки, Австралії та інших, де формування передумов сучасних ринкових відносин тривало протягом століть. Певний інтерес викликає дослідження Н. Казакова та Е. Коняєва, в якому проаналізовано тенденції розвитку чилійської економіки як суб'єкта світової економіки, місце країни у світовій економічній системі та інтеграцію Чилі в світову економіку. Отримані результати обґрунтовують перспективи розвитку зовнішньої торгівлі Чилі, а також характеризують ефективність українсько-чилійського економічного співробітництва [6].

Попри вагомий внесок напрацювань в обраній сфері дослідження, варто врахувати й ще один аспект під час впровадження інструментів і механізмів політики «економічного прориву». Це ідентифікація умов і відповідних дій влади, завдяки яким необхідно здійснити «економічний прорив» в країні, що тривалий час була аутсайдером у світовій економіці.

Метою статті є дослідження процесів формування нового економічного механізму в Чилі, аналіз ефективності застосування політики «економічного прориву» та можливість застосування його в Україні.

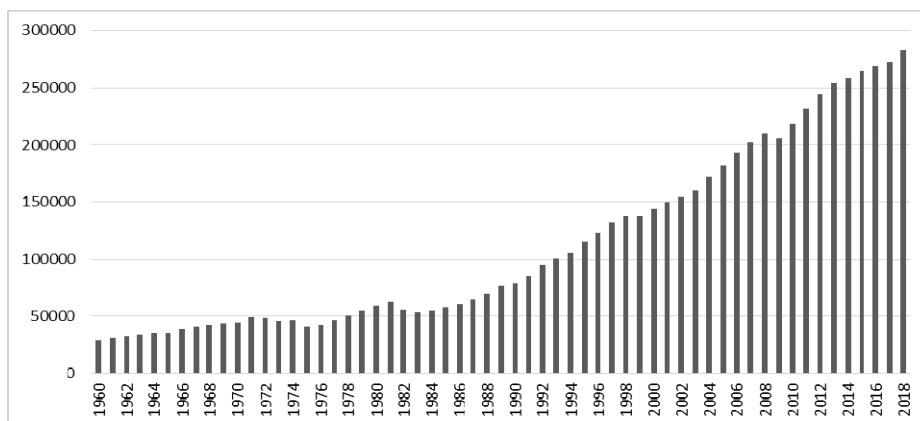
Матеріали та методи. Для реалізації поставленої мети використано комплекс взаємодоповнюючих методів наукового дослідження економічних процесів та явищ, як-от: системно-структурний, порівняльний, компаративного та статистичного аналізу. Інформаційною базою дослідження є статистичні й аналітичні матеріали та інформаційно-аналітичні збірники, бюлетені й огляди; інформаційні матеріали національних і закордонних дослідницьких центрів; фактологічна інформація державних органів влади, широке коло вітчизняних і закордонних наукових джерел; результати власних досліджень; аналітичні й інформаційні матеріали з відкритих джерел.

Результати досліджень. За підходом Світового банку економіці Чилі характерний високий рівень доходу, країна вважається однією з найстабільніших у Південній Америці. У травні 2010 року Чилі – одна серед південноамериканських країн приєдналася до ОЕСР. Економіка Чилі з плином часу істотно змінювалась: з різнорідних економік різноманітних корінних народів у ранню тваринницько-орієнтовану економіку, наразі країна є одним з найбільших експортерів сировини Латинської Америки та переорієнтовує свою економіку на сектор послуг [7].

Позиціюючи свою економіку як швидко зростаючу та глобалізовану, Чилі прагне подолати науково-технологічне відставання від розвинених держав світу. Цей напрям діяльності є одним із національних пріоритетів уряду. Така інноваційна політика ґрунтується на запозиченні нових технологій та їхньому поширенні. Велику частину наукових досліджень у Чилі фінансує держава, однак приватний сектор економіки недостатньо бере участь в інноваційному процесі. Країна на розробки та дослідження витрачає менше, ніж будь-який інший член Організації економічного співробітництва і – менше ніж 1 % ВВП. Однак саме обмеженість ресурсів дає змогу уряду ретельно підійти до розподілу бюджету [7].

З початку реформ на вільному ринку в 1975 році Чилі вчетверо збільшила дохід на душу населення, що робить її однією з найуспішніших країн Латинської Америки. Удосконалюється добробут у країні, водночас стабільно перевищуються середні показники по регіону (зменшується материнська смертність, поширюється доступ до належної санітарії). Чилі має найвищий рейтинг серед країн Латинської Америки за індексом розвитку людського потенціалу й посідає 44-те місце у світі. Такий результат забезпечує найкраща освітня система в регіоні (за результатами роботи студентів). Це не просто одна з найвільніших економік у світі, вона має найвищі рівні загальної свободи, включаючи громадянські та особисті свободи, в Латинській Америці [8]. Ефективність запроваджених реформ підтверджується статистичними даними за останні майже 60 років (*див. рисунок*).

Найважливішими напрямками діяльності військового уряду є економічні реформи «чиказьких хлопців», що заклали основи нової моделі розвитку й завдяки яким країна не тільки пододала кризу 1973 року, а й у відносно короткий строк органічно вписалася у світову економіку. «Чиказькі хлопці» – це група чилійських економістів, що погодилися на пропозицію Августо Піночета, який намагався провести економічні реформи в країні, маючи повний карт-бланш на експерименти. Головною метою запропонованих реформ була побудова економіки «вільного ринку» в Чилі та децентралізація її економіко-політичної системи [2]. Під керівництвом лауреата Нобелівської премії Мілтона Фрідмана розпочато першу хвилю реформ (приватизація, дерегулювання, лібералізація торгівлі, реорганізація податково-бюджетної та грошово-кредитної політики) [4].

ВВП Республіки Чилі за 1960–2018 рр., млн дол. США [8]

Торговельна лібералізація призвела до придушення механізму, що раніше використовувався для захисту національної економіки від зовнішньої нестабільності. У сільському господарстві також відбулася зміна власності, що спричинила значні наслідки: у жорстких умовах ринку для виживання сільгоспвиробники модернізували методи діяльності. Деякі з них переорієнтувалися на експорт, проте основна частина кооперативів збанкрутувала.

Суперечність між репресивною політичною сутністю диктатури, насильницькі методи реформування та створення через це ефективної економічної моделі стало головним внутрішнім конфліктом піночетівського періоду. Протягом *першого етапу реформ* чилійська економіка мала досить скромні темпи зростання. Водночас інфляція поставлена під контроль, а система оподаткування стала істотно ефективнішою. Реальні позитивні зрушення проявилися тільки у 1980–1981 рр. [3]. У цей період посилювалися стимули для експорту, оскільки економіка Чилі вже пережила процес торговельної лібералізації, і внутрішній ринок наситився імпортними товарами. Разом з тим, ціни повільно зростали, що породило тенденцію до розвитку імпортозаміщення. Унаслідок цього до кінця 1980-х років Чилі перетворилася в одну з найбільш економічно ефективних, конкурентоспроможних країн Латинської Америки, що прагнула не протистояти процесу глобалізації, а використовувати його можливості.

Таким чином, чилійська модель, яка впроваджена шляхом методів «проб і помилок» і до того ж пройшла кілька етапів реформування, таки довела свою ефективність. Експортна стратегія базувалася насамперед на використанні ніш стабільних світових ринків традиційних товарів. Це здебільшого суттєво відрізнялося від політики інших країн, що концентрували увагу на зростаючому попиті на певні види експортної продукції або ж на освоєнні нових сегментів світового ринку передових технологій. Уже в демократичні 1990–2000 рр. створено базу для поступального розвитку країни та реалізації масштабних

соціальних проєктів. Однак характерною рисою чилійської економічної модернізації є той факт, що неолібералізм фактично нав'язаний суспільству диктаторськими методами, а сама модернізація оплачена, крім політичної несвободи, ще й високою соціальною ціною [4].

Протягом *другого етапу економічних реформ* чилійська стратегія розвитку піддавалася суттєвій критиці. Зазначалося, що участь Чилі в міжнародному поділі праці обмежується лише виробництвом первинних товарів, до того ж наявність національних компаній в найжвавіших секторах світової торгівлі мінімальна. Орієнтація чилійських експортерів на застійні сегменти світового ринку призводила до значного впливу структурних криз на чилійську економіку [9]. Все це зумовило необхідність трансформувати експортоорієнтовані галузі шляхом впровадження технологій вищого рівня, поглибити ступень перероблення вихідної сировини, а також використовувати більш кваліфіковану та високооплачувану робочу силу. Водночас очевидною була й неможливість простого перенесення досвіду інших країн на чилійську модель без урахування національної специфіки. Ця теза є важливою також у разі впровадження чилійського досвіду в українські реалії.

Система заохочення інвестицій націлена на залучення капіталовкладень насамперед в деякі високодохідні експортні галузі, що призвело до значної концентрації ресурсів у них. Іноземним інвесторам надавалася низка додаткових пільг і гарантій.

Завдяки зростанню чилійської економіки в країні знижено рівень бідності з понад 45 % у 1980-х до сьогоднішніх 8,6 % та створено численний середній клас. За даними Світового банку, нерівність доходів у країні, наявність якої мала вже традиційний характер, значно зменшується з 90-х років і стає нижчою за середню латиноамериканську, за даними Економічної комісії ООН з Латинської Америки. З 1990 по 2015 рр. дохід 10 % найбідніших чилійців збільшився на 439 %, разом з тим дохід 10 % найбагатших зріс лише на 208 %. Проте, порівнюючи з розвиненими країнами, рівень нерівності в доходах залишається високим [8].

Чилійські виробники випереджають у світовому виробництві міді та інших продуктів, зокрема морепродуктів, вина. Ці ринки є привабливими для іноземних інвесторів: оскільки це єдина країна Латинської Америки з невеликим рівнем політичного ризику, а отже й інвестиційний ризик низький.

Зовнішньоторговельна лібералізація в Чилі змусила значну частину промислових підприємств переорієнтуватися на стандарти світового ринку, активно шукати та завойовувати свої ніші в міжнародному поділі праці. Це сприяло поліпшенню якості та оформленню чилійських товарів, збільшенню глибини перероблення вихідної сировини, впровадженню нових технологій. Все це зрештою прискорило модернізацію економіки й суспільства.

Процес економічної лібералізації привів до прискореної капіталізації аграрного сектору, зокрема до утворення досить ефективних фермерських господарств, орієнтованих на виробництво продукції для зовнішніх ринків (томати, свіжі та свіжоморожені фрукти, овочі тощо) [10]. Військовий уряд не допускав відновлення традиційних малопродуктивних виробництв. Стимулювалося зростання господарств підприємницького типу.

Тим часом брак системи захисту місцевих виробників продукції для внутрішнього ринку на першому етапі призвів їх до банкрутства й тимчасового посилення залежності від імпорту продовольства. Ситуацію виправлено лише в другій половині 80-х років шляхом введення компенсаційного механізму захисту від нестабільності зовнішніх ринків за трьома основними позиціями: пшениця, олійні та цукор. Досвід Чилі показує, що лібералізація та демонополізація експорту сприяють піднесенню сільського господарства лише в поєднанні з протекціоністськими заходами щодо імпорту продовольства [2].

Відмінною рисою (через брак коштів) модернізації чилійської економіки є відмова від погоні за принципово новими, «високими» технологіями та максимальне використання вже наявного обладнання. Винятком, мабуть, є військово-промисловий комплекс Чилі, багато галузей якого, зокрема й авіаракетна, створені практично з нуля. З іншого боку, чилійці розуміють недоліки та слабкі місця своєї ІТ-сфери, проте знають, як ризиковано входити в століття технологічного підйому, покладаючись тільки на експорт міді, вина, авокадо й риби.

Використовуючи прогресивний досвід розвитку Південної Кореї і Тайваню, чилійці в останні роки намагаються впровадити специфічну інноваційну систему, щоб захистити себе від економічних потрясінь, підготуватися до кліматичних змін і решти зрушень. У країні розширюють підготовку фахівців через систему закордонних стажувань і навчання студентів за кордоном для формування сильних стартап-команд із вітчизняних фахівців, які отримали теоретичні знання (освіту) і закордонний практичний досвід, особливу увагу чилійці приділяють вихованню патріотичного та командного духу. Зміцненню команд власних фахівців-новаторів і залученню міжнародних співробітників сприяє програма *Start-Up Chile*, завдяки якій іноземець може отримати 3-річну візу і співфінансування від держави для здійснення інноваційних проєктів в економіці Чилі розміром до 40 тис. дол. США. Головна умова – він повинен працювати в стартапі, зареєстрованому в Чилі, та бути орієнтованим на задоволення попиту внутрішніх ринків країн Латинської Америки. 20 компаній з 14 країн прийняли пропозицію *Start-Up Chile*, а до 2012 року з акселератора вийшло вже 500 компаній з 37 країн [11].

Ще одним прикладом сприяння розвитку високотехнологічного бізнесу в Чилі є програма підготовки фахівців на базі *Founder Institute*. Чилійський підприємець Адео Рессі (*Adeo Ressi*) у співпраці з амери-

канським підприємцем і блогером Аланом Кольменаресом (*Alan Colmenares*) стали ініціаторами створення *Founder Institute*¹ – спочатку в Колумбії, а потім і в Чилі. За два роки їхню спеціалізовану програму підвищення кваліфікації пройшли керівні співробітники та фахівці майже 300 високотехнологічних компаній із 15 міст країн Латинської Америки.

Необхідно зазначити, що попри всі реформи чилійське суспільство досі залишається розколотим у своєму ставленні до перевороту Піночета – одні вважають його рятівником вітчизни і творцем «чилійського економічного дива», інші називають жорстоким убивцею. Багато вчених скептично ставляться до чилійської моделі «економічного прориву», аргументуючи це тим, що заслуги реформаторів за часів Піночета сильно перебільшені, а заслуги колишніх правителів – применшені. Ніякого «чилійського дива» не існує. Зростання економіки нижче за середнє у світі (у 2,5 % на рік), дві глибокі економічні кризи та насування третьої, яку скасував відхід Піночета від влади у 1990 році абсолютно не надихає [10]. Економічне зростання почалося ще до приходу до влади військового уряду. Та й своїм скромним зростанням в той період країна зобов'язана винятково видобутку корисних копалин (зокрема міді), що практично все йшло на експорт. Для економічного розвитку Чилі й справді вирішальним є вектор змін цін на сировину. І якщо раптом вони різко знизяться, чилійська економіка не витримає.

Економічне зростання в Чилі почалося тільки в 1984 р. і, за різними даними, становило від 4 до 6 %. Але це зростання зумовлене винятковими надприбутками, які надавав військовий режим іноземному капіталу. 30-відсоткове безробіття давало можливість закордонному роботодавцю отримувати кваліфіковану, проте дуже дешеву робочу силу. Значна частина підвищення промислового виробництва забезпечувалася суперпроєктом Пентагону з будівництва в Чилі космодрому, станцій спостереження і відповідної інфраструктури. Після тимчасового зупинення будівництва в 1990 р. приріст валового національного доходу Чилі відразу скоротився до 0,7 % [12].

Чилійська модель розвитку ставить перед її творцями нові питання та виклики в соціальній і політичній сфері. А для інших їхній досвід може стати корисним у впровадженні власних економічних політик. Підйом чилійської економіки часів Піночета є черговим прикладом ефективності політики дерегуляції. З іншого боку, реформування глибоко соціалістичної країни в короткий термін стало можливим саме завдяки безкомпромісності військового режиму. Такий прецедент провідних ринково-орієнтованих реформ в авторитарній країні є дивом політичним. Проте, хоча відмінностей між Україною та

¹ Детальніше див.: <http://www.startupchile.org>

далекою латиноамериканською державою дуже багато, втім, запозичити вдалі гуманні методи впровадження реформаторських рішень не тільки можна, а й необхідно. Загалом же проривна економіка – це не панацея від усіх бід, не чарівна паличка, а нова організація життєдіяльності суспільства, що природно розвивається на вищому рівні.

Висновки. Жодна реформа не відтворюється однаково в кожній країні. В Україну неможливо перенести всі методи чилійських економічних реформ. Не всі з них виправдали себе. Однак варто детально вивчити досвід економічного відродження Чилі та використати найприйнятніші його елементи в реконструкції господарства нашої держави. Чилійська модель інноваційного розвитку приваблива для сільськогосподарських областей України, де ланцюги доданої вартості створюються з ініціативи самих агропереробних комбінатів. Мотивом такого об'єднання має бути змога його учасників залучати сучасні агротехнології, що забезпечувало б конкурентоспроможність кінцевої продукції. Адже це є дуже важливим для України. Якщо ж поширити такі ланцюги доданої вартості й на інші галузі, то можна створити базу для технологічного поштовху, залучивши наукомісткі технології.

Тож, до основних напрацювань чилійського «економічного прориву», які доцільно запозичити Україні, можна віднести:

- ефективну державну інноваційну політику, тобто вибір типу державної інноваційної політики з урахуванням стратегічних цілей держави для забезпечення реалізації інноваційної моделі розвитку;
- розробку національної системи впровадження науково-технічних досягнень завдяки механізму створення та реалізації науково-технічних програм («освіта – наука – технології – промисловість»);
- створення механізму взаємодії бізнесу, науки і влади, що передбачає формування та розвиток розгалуженої системи інституційних утворень;
- розробку законодавчих та нормативно-правових механізмів управління інноваціями;
- розвиток фондів державного венчурного капіталу та венчурного бізнесу;
- подальший розвиток інноваційних структур регіонального типу і створення пільгових умов для їхнього функціонування;
- активізацію процесу кластерного підходу до реалізації інноваційної діяльності (організація мереж кластерів, розташованих у різних регіонах країни).

Аналіз досвіду Чилі також надає можливість зробити ще один висновок: певну небезпеку для країн периферійного розвитку представляють форсовані постачання сировини до інших країн світу. Це призводить до переповнення ринків збуту та зниження рівня закупівельних цін. Така небезпечна ситуація на світових ринках є на-

гальною для будь-якої країни з сировинною економікою. Тому розвинути наукомісткі галузі та забезпечувати їх висококваліфікованими кадрами необхідно з використанням прибуткових (на наявний момент) галузей. Все це потребує подальших ґрунтовних досліджень в обраній науковій площині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ahumada J. M. Conclusions: The Mirages of the Miracle. In *The Political Economy of Peripheral Growth*, 2019. (pp. 229-240). Palgrave Macmillan, Cham.
2. Basu D., Miroshnik V. (2016). Chilean Revolution. In *Structural Revolution in International Business Architecture* (pp. 41-49). Palgrave Macmillan, London.
3. Lebdioui A. (2019). Chile's export diversification since 1960: A free market miracle or mirage? *Development and Change*, 50(6), 1624-1663.
4. Soto G. G. (2019). Neoliberalism as a capitalist revolution in Chile: Antecedents and irreversibility. *PSL Quarterly Review*, 72(289), 135.
5. Бельська О. І. Бюджетування, орієнтоване на результат: чилійський досвід. *Економіка та держава*. 2013. № 4. С. 75-78.
6. Казакова Н. А. Опыт Чили для Украины на современном этапе. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2018. № 7. С. 41-47.
7. Chile staggers towards a new constitution. *The Economist*. URL: <https://www.economist.com/the-americas/2019/11/21/chile-staggers-towards-a-new-constitution>.
8. World Bank Group - International Development. URL: <https://www.worldbank.org>.
9. Chile staggers towards a new constitution. *The Economist*. URL: <https://www.economist.com/the-americas/2019/11/21/chile-staggers-towards-a-new-constitution>.
10. Fink C., Hall B. H., Helmers C. Intellectual property use in middle income countries: the case of Chile (No. w24348). *National Bureau of Economic Research*, 2018.
11. Albuja J. A., Merino L. J. Analysis of the Competitive Factors of Businesses in Chile. *Espacios*, 2017, № 38 (29), С. 11.
12. Easterly W. *The elusive quest for growth: Economists' adventures and misadventures in the tropics*. Cambridge, Massachusetts; London, England: The MIT Press. 2001.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2020.

Duginets G., Virych I. «Economic breakthrough» policy: Chile experience.

Background. *The development and implementation of structural reforms and stabilization programs is one of the central problems of modern economic theory and practice, the research of which is relevant in the current conditions of forming a long-term strategy for the development of our country. Therefore, the*

study of the peculiarities of the implementation of Chile's «economic breakthrough» policy is relevant to justify the need to move to the principles of sustainable development.

***Analysis of recent research and publications** has shown that, despite the existence of some scientific findings, the issue of identifying the conditions and appropriate actions of the authorities that helped make the economic breakthrough in Chile, which has long remained an outsider in the world economy, remains unresolved.*

*The **aim** of the article is to study the processes of formation of a new economic mechanism in Chile, to analyze the effectiveness of application of the «economic breakthrough» policy and the possibility of its application in Ukraine.*

***Materials and methods.** The research was conducted using the methods of theoretical generalization and analysis. The information base is the works of leading world scientists, statistical sources and Internet resources.*

***Results.** The main stages of the implementation of economic reforms in Chile have been identified, according to the results of which in the second decade of the 21st century, the country's economy has come to be considered one of South America's most stable one. It is determined that the economic policy of the state has undergone significant changes, namely the transformation of export-oriented industries through the introduction of higher-level technologies, the deepening of the level of raw materials processing, as well as the use of more skilled workforce. The synergistic effect of these changes has contributed to the transformation of social and innovation policies.*

***Conclusion.** The study of the nature and features of implementing the «economic breakthrough» policy in Chile allows us to conclude that it is impossible to transfer all methods of Chilean economic reforms to Ukraine. However, the Chilean model of innovative development is attractive for the agricultural regions of Ukraine, where value chains are created on the initiative of the agro-processing plants themselves. On the other hand, the raw material orientation of the country's economy is dangerous in the conditions of a turbulent functioning of world markets. According to Chilean experience, it is currently necessary for Ukraine's economy to develop knowledge-intensive enterprises due to the currently profitable industries.*

***Keywords:** breakthrough economy, Chilean economic miracle, «Chicago guys», trade liberalization, military dictatorship.*

REFERENCES

1. Ahumada, J. M. (2019). Conclusions: The Mirages of the Miracle. In *The Political Economy of Peripheral Growth*, Palgrave Macmillan, Cham, (pp. 229-240) [in English].
2. Basu, D., & Miroshnik, V. (2016). Chilean Revolution. In *Structural Revolution in International Business Architecture*. London: Palgrave Macmillan, (pp. 41-49). [in English].
3. Lebdioui, A. (2019). Chile's export diversification since 1960: A free market miracle or mirage? *Development and Change*, 50 (6), 1624-1663 [in English].

4. Soto, G. G. (2019). Neoliberalism as a capitalist revolution in Chile: Antecedents and irreversibility. *PSL Quarterly Review*, 72(289), [in English].
5. Bjel'ska, O. I. (2013). Bjudzhetuvannja, orijentovane na rezul'tat: chylijs'kyj dosvid [Result-oriented budgeting: the Chilean experience]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 4, 75-78 [in Ukrainian].
6. Kazakova, N. A. (2018). Opyt Chili dlja Ukrainy na sovremennom jetape [Chile experience for Ukraine at the present stage]. *Visnyk Harkivs'kogo nacional'nogo universytetu imeni V. N. Karazina. Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krai'noznavstvo. Turyzm – Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Regional geography. Tourism*, 7, 41-47 [in Ukrainian].
7. Chile staggers towards a new constitution. *The Economist*. Retrieved from <https://www.economist.com/the-americas/2019/11/21/chile-staggers-towards-a-new-constitution> [in English].
8. World Bank Group – International Development. Retrieved from <https://www.worldbank.org> [in English].
9. Chile staggers towards a new constitution. *The Economist*. Retrieved from <https://www.economist.com/the-americas/2019/11/21/chile-staggers-towards-a-new-constitution> [in English].
10. Fink, C., Hall, B. H., & Helmers, C. (2018). Intellectual property use in middle income countries: the case of Chile (No. w24348). *National Bureau of Economic Research* [in English].
11. Albuja, J. A., & Merino, L. J. (2017). Analysis of the Competitive Factors of Businesses in Chile. *Espacios*, 38 (29) [in English].
12. Easterly, W. (2001). *The elusive quest for growth: Economists' adventures and misadventures in the tropics*. Cambridge, Massachusetts; London, England: The MIT Press. [in English].